

A GYŐRÖTT ÉS ANNAK VIDÉKÉN
LEFOLYT
HADI ESEMÉNYEK
MONOGRAPHIÁJA.

A GYŐRI
CS. ÉS KIR. KATONAI ÁLLOMÁSPARANCSNOKSÁG MEGHAGYÁSÁBÓL.

ÖSSZEÁLLITOTTA :

Dr. ALEMANN EBERHARD,
cs. és kir. százados a 19-ik gyalogezredben
és

STRAUB HUGO lovag,
cs. és kir. főhadnagy dandár-vezérkari tiszt.

MAGYARRA FORDÍTOTTA :

MIKLÁS MIHÁLY,
cs. és kir. főhadnagy a 19-ik gyalogezredben.

GYŐR

NITSCHMANN JÓZSEF KÖNYVNYOMDÁJA

1907.

GYŐRMEZŐI KÖZKÖNYVTÁR
1056.

miért is nem várja be az ellenség támadását, hanem csekélyebb hátvéd harcok közepette Kis-Megyer—Szabadhegyen át Hecse pusztára húzódik vissza. Ezen hátravonulás közben Csanakon az osztrák Schneider-féle dandárral találkozik, mely 27-től 28-ára éjjel Babótnál minden akadály nélkül a folyón átkelve, Csanak felé vette útját. Lipthay itt sem tanusíthat komolyabb ellentállást s csak arra szorítkozik, hogy az ellenség utánanyomulását tűzérségének ágyúzásával mérsekélje.

A Wohlgemuth parancsnoksága alatt levő 4-ik osztrák hadtest, melynek az ismert rendelkezés szerint Rába-Patonánál kellett volna a folyón átkelnie, június 28-ikára éjjel e folyóhoz érkezik anélkül, hogy alkalmas átjárót talált volna. A folyó ez időben ugyan csak 50—60 lépés széles volt, de partjai az erős esőzések folytán mocsarasak valának. Az átjáró keresésben hátrányul szolgált még az a körülmény is, hogy a magyarok a folyó mentén húzódó töltéseket jó részt elásták s ez által a folyó mellékét iszapossá tették.

Wohlgemuth jelentést tesz ezen akadályokról Haynaunak, ki a 3-ik hadtest sikeres előnyomulására és a magyarok csekély számára való tekintetből az utóbbiak állásának a 4-ik hadtest részéről való megkerülését nem tartja többé szükségesnek, miért is megparancsolja Wohlgemuthnak, hogy a Rába és Rábcza között Győr-Ujváros felé nyomuljon, a Jablonovski-féle dandár pedig ettől jobbra a Rába mellett meneteljen

s azon esetre, ha alkalmas átjárót találna, az összeköttetést Schneider dandárával hozza létre. Ezen reggel 7 órakor kiadott parancs értelmében a 4-ik hadtest Lesvár felé nyomul.

Időközben megkapja Schlick (1-ső hadtest) azt a rendeletet, hogy a támadást Abda felé kezdje meg s azon esetre ha ez sikerül, a Rábca mindkét partján haladva Győrön törjön keresztül és a Szent-Iván melletti magaslatokon (valószínűleg azokon melyek délnyugatra kerülnek el a községtől) foglaljon állást; Bechtold és Paniutine pedig kövesse az 1-ső hadtestet Győrön keresztül Szabadhegyig s ott a további intézkedéseket várja be.

Az 1-ső hadtest Bianchi elővéddandára délelőtt 9 órakor Barátföld majortól (Lébénytől északra a moson—győri országuton) indul el. Az elővéd mindkét oldalát e célra kiküldött különítmények biztosítják, míg balra tőle (t. i. az elővédtől) Reischach dandára a Kis-Csallóközben Dunaszeg-Újfalun át Révfalu felé hatol. Dunaszeget e dandár 11 órakor hagyja el, utána egész közelben a Sartori dandár halad.

A mint a hadtest elővédje Abdát elhagyja és a Rábca-hid felé tart, egyszerre csak erős tüzelés fogadja a hid mögött ásott sánczból, a mi a dandárt harczvonalba való fejlődésre kényszeríti.

Időközben előnyomul a 4-ik hadtest is Lesvár pusztán keresztül Ujváros irányában és hátraszorítja Kossuth alezredes lovaságát, mely épen a magyarok állása előtt tartózkodott.

E hadtest elővéddandára Benedek alatt oly közel jut az Ujváros előtt készített sánczokhoz, hogy az abdai hid mellett levő állás hátúlról is veszélyeztetve volt, miért is Kossuth, mint a Győr és Rábcza közötti védelmi állás e szakaszának parancsnoka, fél órai harcz után a nevezett hid melletti sánczot kiürített és a csapatokat a szűkebb körű védelmi állásba vonja össze.

Ezt megelőzőleg felszedeti a hidpadlót és elégeti a hid többi alkotórészeit, mely intézkedésével azonban csak ideiglenes eredményt ért el, miután a magyarok elvonulása után az égő hidon azonnal átkel a 6-ik osztrák vadászzászlóalj néhány embere, kiknek az elősiető utászok segítségével délután 3 órára sikerül a hidat ismét helyreállítani.

Bianchinak az Ujváros ellen tervezett egyenes előnyomulása az abdai hid hasznavehetetlensége miatt késedelmet szenvedvén, Haynau úgy intézkedik, hogy ezen dandár Schwarzenberg herczeg altábornagy alatt a Rábcza balpartján Győrsziget ellen nyomuljon s az abdai hidnál csupán a 6-ik vadászzászlóaljat hagyja hátra, a hol Bianchi helyett Sartori veszi át a vezérletet azon utasítással, hogy a hid kiigazítása után a Rábcza jobb partján haladva a 4-ik hadtest Benedek-féle dandárával együtt Győr ellen nyomuljon. Benedek dandára látván a magyarok kivonulását a hid melletti sánczokból, kissé jobbra a Rába felé tartott, mert erre nagyobb, az előnyomulást nagyban elősegítő hézagok voltak észrevehetők a magyarok védelmi állásában.

Az előnyomulásnak támogatására néhány üteg lőn kirendelve, míg Herzinger grenadéros osztálya mint tartalék két sorban követé Benedek csapatait.

A 4-ik hadtest lovassága a jobb szárnyra került, míg az 1-ső hadtest Sartori-féle dandára a kiigazított Rábcza-hidon átkelve, Wohlgemuth bal szárnyához csatlakozik.

Most átveszi Schlick a Rába és Rábcza között egybegyűlt osztrák csapatok fölött a parancsnokságot. Az előbb említett 6-ik vadászszászlóalj Sartorinak a hidon való átkelése után szintén előnyomul a Rábcza jobb partján és tüzelésével hatásosan működött az Ujváros előtt, a szélső jobb szárnyon felállított magyar sánczok ellen.

Kossuth lovasságával Ujváros nyílt nyugati oldaláról heves rohamot intéz, de eredmény nélkül, mert az osztrákok jóval nagyobb szamu lovassága elől hátrálni kénytelen.

Schlick tüzérségének legnagyobb részét most már előrerendelvén, megkezdeti 42 ágyúval a magyar sánczoknak ágyúzását, mit a magyarok 9 ágyúval viszonzhattak csupán, mégis Kossuth alatt vitézül állják a harczot Ujvárosban.

Lichtenstein Bianchi dandárával a Rábczától északra előre nyomulva, hatalmába ejti időközben a Györsziget előtt levő fácán-erdőt (mai püspöki erdő) és rövid harcz után Györszigeten keresztül a Rábczán át az Ujváros északi részébe hatol, míg Reischach ez alatt a Kis-Csallóközben Révfalut foglalja el és a Kis-Duna lebontott hidját újból járhatóvá teszi.

Ilyképen Kossuth állása Ujvárosban szinte tarthatatlanná válván, elhagyja e városrészt már csak azért is, mert Pöltenberg is a hátravonulást parancsolja. Ezen parancs azonban nem tekintendő úgy, mintha az az Ujvárosban lefolyt események következménye lett volna, hanem inkább a fővezetőség közbelépésének volt kifolyása.

Görgey ugyanis éppen ekkor Tatáról Győrré érkezik, a hol Pöltenberg a harcz állásáról tesz neki jelentést, különösen hangsúlyozva, hogy Liphay Ménfőnél áll azzal a kiküldetéssel, hogy a magyar hadsereg bekerítését megakadályozza. Minthogy Pöltenberg ezen hadosztály működésétől sokat remélt, Görgey maga lovagol oda, hogy az ottani viszonyokról személyesen győződjék meg. Azonban már odamenet veszi a hírt, hogy Liphay visszavonulásban van Szabadhegy felé s ez által saját főseregének bal szárnyát teszi ki veszedelemnek.

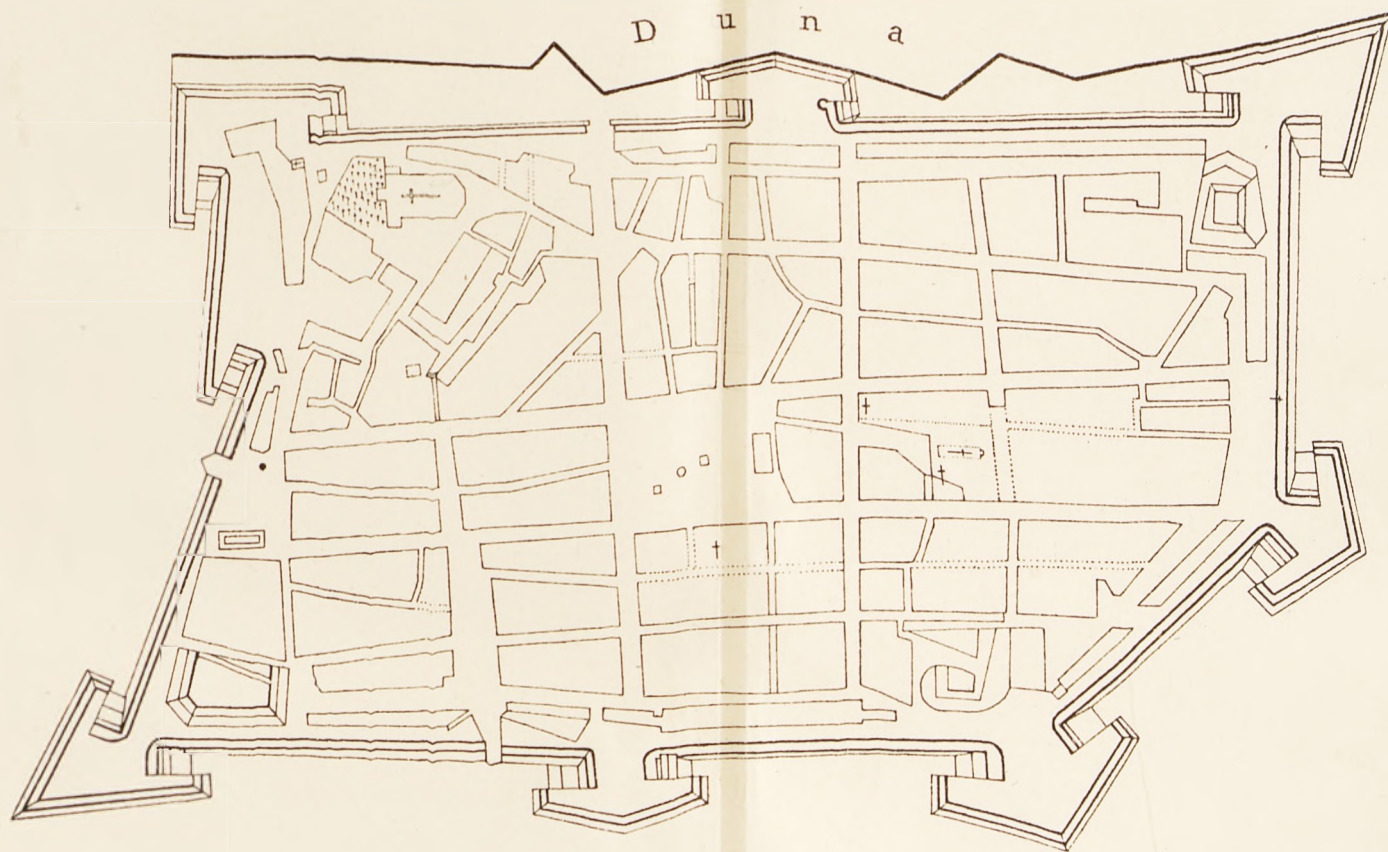
Görgey belátván Győr tarthatatlanságát, elrendeli a visszavonulást, mely délután 4 órakor kezdetét veszi.

Amint Kossuth hátvédje folytonos harcz közben Ujvárosból kivonul, a 4-ik osztrák hadtest tüzésége a gyalogság bevéjárása nélkül a magyarok sáncaiba hatol.

Benedek dandára is csakhamar benyomul a magyarok védelmi állásának ezen szakaszába.

A magyarok két oszlopban húzódnak vissza a Görgey személyes vezetése alatt levő lovasság oltalma alatt. Gönyőre ugyanekkor a 2-ik hadtest teljesen kifáradtan

Raab-Festung und -Stadt im 16. und 17. Jahrhundert.

Győr-vár és város alaprajza a XVI. és XVII. században.

Maßstab 1:5000.

50 25 0 50 100 150 200 m

Contrafactur der Stadt Und Vestung Raab Wie die Unden Türcken belagert und endlich den 19 Septembris 1694 Erobert sampt andern hier in Verzeichnet geschachten so mit Ziffern in der Hützen erkläret Wirden

